

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	11.11.2019
Received / Makale Geliş	03.09.2019	Published / Yayınlanma	12.11.2019

KORO ŞEFİ YÜZ İFADELERİNİN KORİSTLERDE SESLENDİRME BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF THE CHOIR CONDUCTOR'S FACIAL GESTURES IN TERMS OF PERFORM ON CHORISTS

Araş. Gör. Dr. Bilgen ÖZCAN COŞKUNSOY

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Samsun / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-9599-9774

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1547>

Reference: Özcan Coşkunsoy, B. (2019). Koro şefi yüz ifadelerinin koristlerde seslendirme bakımından değerlendirilmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(44), 3406-3412.

ÖZET

Estetik boyutta incelenen ve müzikal ifade, jestler ile değerlendirilen koro yönetimi yaklaşımları ve çalışmaları, koro ile iletişimde, yüz ifadesi ve bu ifadelerin vokal üretime etkilerine önemle dikkat çekmektedir. Koro performansları, bestecinin niyetini bir şef ve koro ile izleyici kitlesine iletildiği bir ortam olarak gerçekleşmektedir. Sanatsal bir ifade oluşturmak, bestecinin müziksel tercihlerini yorumlamak ve metni aynı zamanda kişisel bir anlayış ile yorumlamak için, koro şefinin, etkili jest ve iletişim becerisi olarak yüz ifadeleri kullanması, koroda vokal kullanmada, olumlu müzikal etkilere yol açabilmektedir. Bu araştırmada, koro şefinin çeşitli yüz ifadeleri kullanmasının, koristlerde vokal ifadeye etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada kullanılan Evening Rise adlı eserin, şefin, "Ağız Kapalı", "Ağız Açık", "Gülümseyerek", "Kızgın" yüz ifadeleri ile yönetme biçimlerinin, koroda artikülasyon, motivasyon, duygu ve ifade parametrelerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada, "Tek Grup son Test" modeli uygulanmış, performans sonunda koristlere veri toplama yöntemi olarak, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, koro şefinin yüz hareketlerinin, koristlerde motivasyon, ifade, artikülasyon gibi müzikal kriterlere etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koro şefi, Vokal, İfade, Artikülasyon

ABSTRACT

Choir conduction approaches and studies evaluated with the musical expression and gestures analyzed in an aesthetic level draw attention to the effects of facial gestures on vocal production while communicating with the choir. Choir performances take place as an environment that the composer conveys his/her intention to the audience through a conductor and a choir. In order to create an artistic expression, evaluate the composer's musical choices and interpret the song with an individual understanding, a conductor's use of effective gestures and facial expressions as a communication ability cause positive musical effects on vocal use in a choir. In this research, analyzing the effects of conductor's use of various facial expressions on the vocal expression of chorists' is aimed. The effects of the conductor's use of conducting methods with facial expressions such as "Closed Mouth", "Open Mouth", "Smiling" and "Angry", while performing the song Evening Rise, are analyzed in terms of articulation, motivation and expression parameters. In this research, "Single Group Post Test" model is used and semi-structured interview technique is implemented to the chorists at the end of their performances. As a result of the research, it is found that the conductor's facial movements have effects on musical criterion such as motivation, expression and articulation on chorists.

Key Words: Choir Conductor, Vocal, Expression, Articulation.

1. GİRİŞ

"Müzikteki ifade gücü, hem sanatçı hem de dinleyici için anlamlı bir müzik deneyiminin sunulması ve tüketilmesi bakımında önemlidir" (Davies, 1980). Davies, bunu önemli bir bileşen olarak görmektedir. Benzer yaklaşımla Juslin ve Laukka (2004) ise, bu bileşeni, sevinç, cesaret, duygusallık, gibi duygularla ilişkilendiren anlamlı ve doğal bir insan davranışının tasviri olarak kabul etmektedirler.

Görsel ifade biçiminin, çoğu zaman baskın algısal duyu olarak karşımıza çıktığı performansa dayalı çalışmalar bu kanalla yani görsel iletişim yöntemiyle gerçekleşmektedir. Müzikte yorumun, ifade aracılığıyla görsel bir şekilde gerçekleşmesinin bir yolu ya da aracısı olan koro şefleri ve koro performansları, görsel etki ve tepkinin anlık gerçekleştiği durumlar olarak gözlemlenmektedir. Koro provaları, koro şefi ve koristlerin iletişimsel becerileri doğrultusunda, koristlerde vokal tekniğin ve estetik ifade biçiminin kazanılması gibi olumlu unsurlara da etki eden performanslardır. Lider olarak koro şefinin, kaliteli şarkı söylemenin gerçekleştirebileceği ve iletişimle bağlantı kuran bir ortam yaratılmasının ayrılmaz bir parçası olduğunu söyleyen Apfelstadt (1997), bu bağlamda, üç kategori olarak liderlik özelliklerini; müzikal, ekstra müzikal ve yapı olarak ayırmaktadır.

Geleneksel koro yönetiminde, çeşitli hareket kalıpları, karşı taraftan beklenen ritim ve ifade biçiminin şekillenmesinde önemli bir etkidir. Şefin, iletişimci olarak üstlendiği rol, düşünceleri ve duyguları olduğu gibi paylaşmak, iletmek veya değiş tokuş etmektir. Tüm bunlar genelinde, koroda tınısal rengi vokal yeterlilik ve üstünlükle kullanmak, provalarda koro şefinin kullandığı vokal üretim teknikleri ve bu tekniği gösterme biçimi ile açıkça yönetilmekte ve şekillenebilmektedir. Bu nedenle koro şefleri, sesi etkileyen, sese yön veren, korolarının tonlarını karakterize eden, özel ton renklerini üretebilen, koro da tınısal zenginlik sağlayan çok önemli bir unsur olarak ele alınmaktadır.

Koro şefleri, koristlerinin seslerini sağlıklı ve güzel bir şekilde kullanmaları için vokal ısınma alıştırmaları yapan, sesin kötü kullanımı konusunda farkındalığı, vokal modellemeyi ve açıklayıcı bir biçimde karşı tarafa aktarabilen bir eğitimci rolündedir. Koro şefinin koroyla ilk iletişimi, esere başlamadan önce kurduğu göz temasıdır. Bir şef başını sallayarak, koronun ne zaman söyleyeceğine karar verebilir. Daha sonra koristlerine istediği sesin nasıl olduğunu yüzüyle iletebilir. Koro şefi başıyla, ritim, hız, ses dengesini sağlayabileceği gibi, ifade kullanarak yani; kaşlarını kaldırarak “forte” kaşlarını indirerek “piyano” isteyebilir. Yine, sesi sadece ağızını ve kaşlarını ve burun deliklerini kullanarak nasıl üreteceğini önerebilir ve bu hareketler sonucunda, mevcut performans hakkında bir geri bildirim sunabilir, örneğin, başını salladığında onaylama veya başını salladığında onaylamama gibi.

Etkileyici bir şef, bu sözsüz hareketleri, topluluğun beceri düzeyine, topluluğun sahip olduğu deneyime ve gereksinimlere bağlı olarak, hareket sürecinin bir parçası olarak daha verimli bir biçimde kullanılmaktadır. Koch (2003), yönetiminde şefin, üç işaret modu kullanılabildiğini dile getirir. Bu modlar, düzeltici, anlatıcı ve abartılı modlar olarak belirtilmiştir. Bu modlar yardımıyla, şefin müzik anlayışı, sembolik jestle, mümkün olduğu kadar açık bir şekilde gösterilmelidir. Koch'a (2003) göre, düzeltici modda, yürütme hareketi, performansın doğruluğunu ve tempo, dinamik ve artikülasyonun kesinliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Ana odak, hataları önleme konusudur. Anlatı modunda, şef, doğruluk ve hassasiyetle gerçekleştireceği beklentisiyle, topluluğa daha fazla özerklik verir. Burada, bir şefin, anlatımdaki rolü, grubun performansının ortaya çıkması için, yorumlamanın istenen özelliklerini vurgulamaktır.

Doğru nefes alma, beden duruşu, vokal mekanizmanın işleyişi ve ses üretme, vokal aralığın genişlemesi, ifade ve yorum gibi, koristlerin, koro şefinin yönlendirme girişimleri doğrultusunda geliştirebilecekleri becerilerdir. Ayrıca; koro şefleri, eserin, bestecinin isteği ve beklentisi ve ayrıca, eseri oluşturan müzikal ifadeyi en iyi biçimde gerçekleşmesini sağlayan ses materyalinin, şekillenmesinde ve müzikal bir ifade biçimi olarak sunulmasında en belirgin rolü üstlenmektedir.

Peterson (2000), lise korosu şeflerinin kullandığı davranış jestlerini kategorize etmiş, analiz için bazı hareketler kullanmıştır. Kullanılan hareketler arasında (a) koro yönetimine ait metinler tarafından önerilen jestler, (b) denge, ton kalitesi ve diksiyon gibi seçilmiş teknik nitelikleri elde etmek için koro şefleri performansında kullanılan jestler, (c) koro şeflerinin legato uygulamak için kullandıkları jestler, staccato ve marcato yönetme stilleri ve (d) kreşendo, diminuendo gibi anlamlı unsurları elde etmek için koro şefleri tarafından kullanılan jestlere yer vermiştir. Çalışma, bir eseri yönetmek için, sol elin jestlerinin, koroda bu kriterlere etki ettiğini göstermekte ve bu hareketleri katagorize ederek faydalılığını önermektedir.

Ekman, Friesen ve Heger (2002) tarafından yapılan çalışmada da koro şefliğinde yüz ifadesi, bakış, vücut hareketleri gibi konular ele alınmıştır. Bu çalışma, hareketin hem akustik ilişkileri üzerinden hem de tek bir iletişim sistemi üzerinde çok fazla çalışmayı beraberinde getirmektedir. Yüz ifadelerinin, müzik performansında güçlü bir etkisi olmasının muhtemel olduğunu ve duyguların ifadesinin veya

canlandırılmasının, koro şarkıcılarının ve şeflerinin subjektif deneyimleriyle ilişkili olduğunu bu ve benzeri çalışmalarda sıklıkla belirtilmektedir.

Koro şefinin önemli bir ifade aracı ve beden hareketi olan yüz ve mimik, insan yüzünün son derece etkileyici olması ve kelimeleri olmayan sayısız duyguyu gösterebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Ekman (2003), sözsüz iletişimin bazı biçimlerinin aksine, yüz ifadelerinin evrensel olduğunu ve yüz ifadelerinin en pratik iletişim aracı olduğunu savunur ve yüzü; kaş, göz ve ağız olmak üzere üç genel hareket kategorisine böler. Yüz tarafından görüntülenebilen altı ana duygunun mutluluk, üzüntü, öfke, korku, sürpriz ve tiksime olduğunu ve her birincil duygunun, duyguyu gösteren yüz nitelikleri olduğunu belirtir. Bu çalışmalar, alın, kaşlar, göz kapakları, yanaklar, burun, dudaklar ve çene kaslarındaki değişikliklerin kolayca duygusal içeriği iletebildiğini göstermektedir. Ekman (2003:37-58), benzer çalışmasıyla, ifadesel yüz duygularını koro yönetimiyle ilişkilendirmektedir : “Şeflerden farklı tepkiler çıkaran koro, bir şef tarafından yüz ile ifade edilen mutluluk, üzüntü, korku ve tiksinti duygularını alabilmektedir. Ekman, örneğin, şefin "Kızgın" bir yüzü bilinçli bir şekilde kullanması, bir kompozisyonun performansına yoğunluk kazandırabilirken, "Sürpriz" bir yüz kullanmasının, hızlı geçiş sebebiyle koro şarkıları bağlamında önerilmeyeceğini açıklar.

Durrant'ın (2005), koro şefliğinde mesleki gelişim kurslarının ideal bir amacının, jest yapmanın vokal sonucu ile bağlantı kurmak olduğunu belirtmektedir. Vokal sonucun olumlu ya da olumsuz geri dönüşü, uygunsuz jestlerle korsitlere iletilen mesajlar ile doğru orantıdadır. Bu nedenle, vokali etkileyen ve şeflerin vokal üzerindeki etkisini pekiştirici teknikler olarak başta gözle temas ve yüz ifadesi genel olarak ön plana konmaktadır.

Fuelberth (2003), koro şeflerinin vokal üzerinde olumsuz etkilerini araştırdığı çalışmasında, uygun olmayan ses gerilimi algıları için, sol el hareketlerinin potansiyelini incelemiştir. Sonuçlar, yumruklu, avuç içi aşağı ve bıçaklama yönetimlerinin, değişiklik yapılmayan koşuldan daha yüksek gerginlik seviyeleri yarattığını göstermiştir. Bu çalışmalar genel olarak koro şeflerinin, koro üzerinde, özellikle vokal üzerinde olumlu ya da olumsuz birçok fiziksel ve psikolojik etkiyi gösterebileceğini bunun da koroda müzikal bakımdan değerlendirilmesi gereken bir unsur olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın amacı, mimik yapma eyleminin koristlerin vokal söylemedeki algıları üzerindeki etkisini belirlemektir. Araştırma, koro şarkıcılarının, ses üretmelerindeki en önemli faktör olan koro şeflerinin, müzikal iletkenliklerini kullanma becerilerinin, vokal ifadeye etkisine bir bakış açısı kazandırması ve bunun müzikal olarak değerlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

Araştırmada, koro şefinin yüz mimiklerinin koristlerin koroda şarkı söylerken vokal üretmelerine nasıl etki ettiğini belirlemek amacıyla “Tek Grup Son Test Modeli” uygulanmıştır. Karasar (2012) “Tek Grup Son Test Modeli” gelişigüzel seçilmiş tek bir gruba bağımsız değişkenin uygulanması ve bağımlı değişken üzerindeki etkisinin gözlendiği model olarak tanımlamaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 19 öğrenci ile bu anabilim dalından mezun olmuş 10 kişi ve aynı anabilim dalında eğitim vermekte olan bir öğretim elemanı olmak üzere toplam 30 korist oluşturmaktadır.

Çalışma grubuna seçilen koristler, uygulama eserini seslendirebilecek ses ve koro bilgisine ve deneyimine sahip olmaları, eserdeki ses dağılımının gerektirdiği ses rengine ve yeterli müzikal birikime sahip olmaları bakımından en az 3 yıllık koro geçmişi olan kişilerden oluşturulmuştur.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, deneysel süreçte kullanılan “Evenin Rise” isimli eser, koro eğitimi öğretim elemanlarıyla yüz yüze görüşmeler yapılarak, uygulamada kullanılmasına karar verilmiştir.

Eserin, müzikal etkisini ortaya çıkarmak amacıyla, koro şefi tarafından belirlenmiş ve koristlere iletilmesi bakımından etkili kafa, ağız, burun ve kızgın ve gülümseme gibi biçimleri Knapp, Hall ve

Horgan (2014), “Altı Evrensel Yüz İfadesi” hareketlerinden Sürpriz, Öfke, Mutluluk, Üzüntü davranışları seçilerek oluşturulmuştur.

Araştırmada kullanılan Evening Rise adlı eserin, şefin, “Ağız Kapalı”, “Ağız Açık”, “Gülümseyerek”, “Kızgın” yüz ifadeleri ile yönetme biçimlerinin, koroda vokal ifadeyi etkileyen ve oluşturan; artikülasyon, motivasyon ve duygu parametrelerine etkisini incelemeye yönelik, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması (Yıldırım ve Şimşek, 2003) nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Araştırmada “içerik analizi” yapılmıştır.

Görüşme yöntemi ile elde edilen sözel veriler, daha sonra Microsoft Office Word 2003 yazılım programıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yirmi dokuz adayın görüşlerinden elde edilen verilerin sonuçlarının frekans (f), yüzde (%) dağılımları belirlenerek nicelleştirilmiş, bu veriler tematik kodlamada olumlu ve olumsuz ifadeler şeklinde kategorize edilerek yorumlanmıştır. Görüş ve yorumlar araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulgularına ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1 Şefin Ağızının Sürekli Kapalı Olmasının Koristlerde, Artikülasyon, Motivasyon ve Duyguya Etkilerine Ait Bulgular

Şefin ağızının kapalı olmasının	Olumlu		Olumsuz
	f	%	f
Artikülasyona Etkisi	-	-	30
Motivasyona Etkisi	8	26	-
Duyguya Etkisi	5	16	25

Şefin ağızının kapalı olmasının artikülasyona etkisi nedir? Sorusuna 30 korist (%100) olumsuz etki ettiğini belirtmiştir. Şefin ağızının kapalı olmasının motivasyona etkisi nedir? Sorusuna koristlerden 22'si (%73) tamamen olumsuz yönde etki yarattığını belirtirken, 8 (%26) korist, daha rahat söylediklerini, olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Şefin ağızının kapalı olmasının duyguya etkisi nedir? Sorusuna 25 korist (%83) olumsuz etki ettiğini belirtmiştir. 5 korist (%16) olumsuz etkisinin olmadığını dile getirmiştir.

Görüşmeye katılan adayların büyük bir çoğunluğu, şefin ağızının kapalı olmasının, artikülasyon bakımından olumsuz etki yarattığını, kelimelere daha çekingen girdiklerini ve ilk heceye aynı anda girmekte zorlandıklarını dile getirmişlerdir. 16 aday çene kaslarının gerildiğini ve seslere çekingen girdiklerini belirtmişlerdir.

Şefin ağızının kapalı olmasını, motivasyon bakımından çoğunlukla olumsuz olarak değerlendiren adaylardan bazıları, eseri yorumlamakta ve esere motive olmakta yetersiz hissettiklerini, şefin koro ile beraber ağız hareketinde bulunmasının daha çok motive ettiğini belirtmişlerdir.

Tablo 2 Şefin Ağızının Sürekli Açık Olmasının Koristlerde, Artikülasyon, Motivasyon ve Duyguya Etkilerine Ait Bulgular

Şefin vokal seslendirmesinin	Olumlu		Olumsuz
	f	%	f
Artikülasyona Etkisi	30	100	-
Motivasyona Etkisi	30	100	-
Duyguya Etkisi	30	100	-

Şefin ağızının sürekli açık olmasının artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkisi nedir? Sorusuna 30 korist (%100) olumlu etki ettiğini belirtmiştir.

12 korist, şefin, eserin her cümle başına koristlerle beraber girmesini ve önemli bölümlere eşlik eder pozisyonundan ağız açık yönetmesini, şarkı söyleyebilmeleri ve ifade edebilmeleri bakımından çok olumlu

ve yardımcı bulurken, diğer korsitler, fiziksel olarak rahatladıklarını, daha güvenli söylediklerini, kendilerini daha etkin ve şefle uyumlu hissettiklerini dile getirmektedirler.

Tablo 3 Şefin Kızgın Bir İfade Kullanmasının Koristlerde, Artikülasyon, Motivasyon ve Duyguya Etkilerine Ait Bulgular

Şefin kızgın ifade kullanması	Olumlu		Olumsuz
	f	%	f
Artikülasyona Etkisi			30
Motivasyona Etkisi	5	16	25
Duyguya Etkisi	-	-	30

Şefin kızgın ifade kullanmasının artikülasyona etkisi nedir? Sorusuna, (% 100) bütün koristler olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. 15 korist vurgu yapma hissi verdiği için kasıldıkları ve çene kaslarını gergin hissettiklerini bu durumundan olumsuz etkilendiklerini belirtmişlerdir. 25 korist şefin ağzının kapalı olmasını en büyük olumsuzluğunun kelimeleri sert ve kapalı artiküle ettikleri yorumunu getirmiştir.

Şefin kızgın ifade kullanmasının motivasyona etkisi nedir? Sorusuna korsitlerden 5'i (%16) motive olduklarını, daha dikkatli olduklarını belirtmişlerdir. 25 korist (%83) korist şefin sert bakışlarıyla motive etmediğini daha çok müzikten uzaklaştırdığını, ifade etmekte zorlandıklarını ve çok sert bir artikülasyona neden olduğunu belirtmişlerdir.

Şefin kızgın ifade kullanmasının duyguya etkisi nedir? Sorusuna koristlerin tamamı (%100) olumsuz yönde etkilendiklerini, daha gergin söylediklerinin dile getirmişlerdir.

5 korist şefin kızgın ifade kullanmasının olumsuz etkilerinin eseri yorumlamada çok önemli olduğunu, eserin yapısı gereği yumuşak söylenmesi gerekirken, ister istemez psikolojik bir sertleşmenin meydana geldiğini, bir korist psikolojik ve fizyolojik olarak eser botunca rahatsız hissettiklerini dile getirmiştir.

Tablo 4. Şefin Gülümseyen İfade Kullanmasının Koristlerde, Artikülasyon, Motivasyon ve Duyguya Etkilerine Ait Bulgular

Şefin gülümseyen ifade kullanması	Olumlu		Olumsuz
	f	%	f
Artikülasyona Etkisi	30	100	-
Motivasyona Etkisi	30	100	-
Duyguya Etkisi	30	100	-

Şefin gülümseyen ifade kullanmasının koristlerde artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkisi nedir? Sorusuna 30 (%100) korist olumlu etki ettiği yanıtını vermiştir. 15 korist müziği daha rahat uygulayabildiklerini, daha yumuşak söylediklerini ifade etmişlerdir.

Koristlerden 18'i şefin gülümser şekilde vokalleri gösteriyor olmasını çene ve boyun kaslarının rahatlaması ve vokalleri daha yumuşak ve zorlanmadan söylemeleri bakımından olumlu etki yarattığını, en büyük desteğin ise yüz kasları ve burun deliklerini şefle birlikte açtıkları için daha rahat nefes beraberinde cümle getirebildiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Şefin Gözü Kapalı Olması Koristlerde, Artikülasyon, Motivasyon ve Duyguya Etkilerine Ait Bulgular

Şefin gözünün kapalı olması	Olumlu		Olumsuz
	f	%	f
Artikülasyona Etkisi	10	33	20
Motivasyona Etkisi	25	75	5
Duyguya Etkisi	25	83	5

Şefin gözü kapalı yönetmesinin koristlerde artikülasyona etkisi nedir? Sorusuna 20 (%66) korist daha belirsiz ve isteksiz ve daha az artiküle ile söylediklerini ve olumsuz etkilendikleri yanıtını vermiştir, diğer 10 (%33) korist, birbirlerini ve kendilerini daha iyi dinlediklerini, daha yumuşak söylediklerini ve artiküle yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Şefin gözü kapalı yönetmesinin koristlerde motivasyon etkisi nedir? Sorusuna 25 (%83) korist motive olduklarını, koroyu daha dikkatli dinledikleri ve daha dikkatli söyledikleri yanıtını vermiş, 5(%16) korist, şefin her zaman değil belirli yerlerde gözlerini

kapatmasının daha uygun olacağını böylece dikkatin dağılmayacağını bu durumun olumsuz etkilediğini dile getirmiştir.

Şefin gözü kapalı yönetmesinin koristlerde duyguya etkisi nedir? Sorusuna 25 korist olumlu etki ettiğini ancak şefin başıyla onay vermemesini ve sadece gözün kapalı olmasını eserin bütününde durağan kıldığını belirtmiştir. 5 korist şefin her zaman değil belirli yerlerde gözlerini kapatmasının daha uygun olacağını böylece dikkatin dağılmayacağını dile getirirken sürekli kapalı gözün duygu bakımından yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Genel olarak şefin bu davranışları göstermesini, fiziksel durumunuz ve eseri seslendirmeniz bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna ait cevaplar: 30 katılımcı, şefin yüz ve ağız hareketlerinin, kendilerinde fiziksel ve psikolojik bakımdan etki yarattığını, gülümsemede rahatlama, kızgın bakışta vokallerde zorlanma, yine kızgın ifadeye yüksek ses üretme ihtiyacı, kelimeleri sert artiküle etme, ya da gözler kapalı olduğunda, yumuşak ses çıkarma, rahatlama, çene de rahatlama gibi farklılıkları dile getirmiştir. 20 korist, özellikle, şefin kızgın bakışlarının boyun ve çene kaslarını gerdiğini, vokalleri söylerken kasıldıklarını, gözleri kapattığında ya da gülümsediğinde boyun ve çene kaslarının rahatladığını, daha yumuşak ve koroyu daha fazla dinlediklerini, şefin sürekli olarak gözleri kapalı olmasının ifadeye eksiklik yarattığı, daha piyano (düşük ses) ve fortinin (yüksek ses) sağlanmadığını dile getirmişlerdir.

4. SONUÇ

Koro şefinin, koroda doğru şarkı söylemenin en önemli etkenlerinden biri olması nedeniyle, koro yönetimi teknikleri çerçevesinde, el, kol hareketleri, beden duruşu ve mimik, sol el kullanımı ve beden estetiği gibi daha birçok yönetsel farklılıklar, koro ve koro şefinin ilişkisel boyutu ile ele alınmaktadır.

Tüm yönetsel tekniklerin, koroda müzikal bakımdan değerlendirilmesi, koro kalitesini ortaya koyan, nota, balans, ses dağılımı, şan, beraberlik, denge, artikülasyon, duygu, ifade, motivasyon, entonasyon gibi birçok parametre ile değerlendirilmekte, olumlu ya da olumsuz faktörler belirlenmektedir.

Araştırmada, şefin ağzının sürekli kapalı olmasının, koristlerde, artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkisinin sonuçları, olumsuz bir etki yarattığını göstermektedir. Koro şefinin sadece koroyu yöneten bir şef olması dışında, koronun doğru, duygulu ve etkin şarkı söylemesinde önemli bir etkidir. Araştırma, koro şefinin bu etkin rolünün kısıtlanmasının, koristlerde artikülasyon, duygu ve motivasyon bakımından olumsuz bir etkiye neden olduğunu göstermektedir.

Araştırmada, şefin ağzının açık olmasının koristlerde, artikülasyon, motivasyon, ve duyguya etkilerine yönelik sonuçlar, koristlerin, koro şefinin ağız hareketlerinden olumlu yönde etkilendiklerini ve ağzın açık olmasının koristler tarafından bir motivasyon sebebi ve iyi ifade etme, doğru artiküle etmede olumlu bir araç olduğunu göstermektedir. Bir grubun yüksek müzikal amaçlara ulaşmada motivasyonun otomatik olarak gerçekleşmediğinden bu ortamın yaratılması ve beslenmesi gerekliliğinden söz eden Fredrickson (2004), koro şeflerinin bu motivasyon ortamını yaratan en önemli faktör olduğuna vurgu yapmaktadır.

Artikülasyon, koro eserinin anlaşılması ve bir bütünlük içerisinde seyirciye ve esere aktarılması bakımında önemli bir parametredir. Koro şefleri, koro ile eş zamanlı bu durumu yönlendirebilir, denge ve beraberlik bakımından bir kolaylık sağlayabilir.

Araştırmada, şefin kızgın bir ifade kullanmasının koristlerde, artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkilerine yönelik sonuçlar, olumsuz yönde bir etkinin olduğunu göstermektedir. Koristler, şefin kızgın ifade kullanmasını genellikle fiziksel ve psikolojik bir baskı ile tanımlamış, bu durum artikülasyon, motivasyon duygusu bakımından negatif bir etki bırakmıştır.

Şefin gülümseyen ifade kullanmasının koristlerde artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkisi nedir? Sorusuna koristler olumlu etki ettiği yanıtını vermiştir. Koro şefinin ifadesel yaklaşımının koroda müzikal bakımdan olumlu etkilerine dikkat çeken Ekman'ın (2002), yüz ifadelerinin, müzik performansında güçlü bir etkisi olmasının muhtemel olduğunu ve duyguların ifadesinin veya canlandırılmasının, koro şarkıcılarının ve şeflerinin subjektif deneyimleriyle ilişkili olduğunu çalışmalarında sıklıkla görmekteyiz, araştırmaya katılan katılımcılar, şefin etkin yüz ifadesi

kullanmasını, gülümseyerek onaylamasını, olumlu bir iletişim kurması bakımından, şarkı söylemelerine pozitif bir etkisi olduğunu belirtmektedirler.

Şefin gözü kapalı yönetmesinin koristlerde artikülasyon, motivasyon ve duyguya etkilerine yönelik sonuçlar, daha belirsiz ve isteksiz ve daha az artiküle ile söylediklerini ve olumsuz etkilendiklerini ortaya koymaktadır. Kapalı gözün, artiküleye yardımı olmadığını belirten katılımcılar, motive olduklarını, ifadenin daha iyi olduğunu, koroyu daha dikkatli dinlediklerini ve daha dikkatli söyledikleri yanıtını vermişlerdir.

Genel olarak şefin bu davranışları göstermesini, fiziksel durumunuz ve eseri seslendirmeniz bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna verilen cevaplar, hareketlerin etkilerinin artikülasyon, motivasyon ve ifade bakımından çok etkili olduğunu gösterirken, katılımcılar genel bir değerlendirme ile koro şefinin etkin bir yüz ifadesi kullanmasını müzikal bakımdan etkili bulmaktadır.

Sonuçlar, bedensel rahatlığın, koro şefinin mimikleri ile doğru bir orantıda olduğunu göstermektedir. Bu etki, güven, rahatlama, hissetme, doğru seslendirme birliktelik gibi olumlu yönleriyle ya da gerilme, kasılma, zorlanma, hissetmeme ve duyguyu verememe gibi olumsuz yönde de kendini göstermektedir. Doğru şarkı söylemenin beden rahatlığı ile sağlanması sadece ağız ve nefes değil boyun sırt omuzlar ve bütün bedeni kapsayan fiziksel bir durumu da ortaya koymaktadır. Bunun için doğru yönlendirme ve bu ortamı sağlama koro şefinin önemli bir görevi olduğunu ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- APFELSTADT, H. (1997). Applying leadership models in teaching choral conductors. *Choral Journal*, 3(8), 23-30. doi: 10.1177/0255761409344374
- DAVIES, S. (1980). The expression of emotion in music. *Philosophy of Music*, 2(89),67-86. doi: 10.1093/mind/LXXXIX.353.67
- DURRANT, C. (2005). Shaping identity through choral activity: Singers and conductors' Perceptions. *Research Studies in Music Education*, 24(1),88-98.
- EKMAN, P. (2003). *Emotions Revealed*. New York: Henry Holt.
- EKMAN, P., FRIESEN, W. V. & HAGER, J. C. (2002). *The facial action coding system*. Salt Lake City, UT: Research Nexus eBook
- FREDRICKSON, B. L. (2004), The broaden-and-build theory of positive emotions. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London*, 359, pp. 1367-1377.
- FUELBERTH, R. J. V. (2003). The effect of left hand conducting gesture on inappropriate vocal tension in individual singers. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 157, 62-70.
- JUSLIN, P. N. & LAUKKA, P. (2004). Expression, Perception, and Induction of Musical Emotions: A Review and a Questionnaire Study of Everyday Listening. *Journal of New Music Research*, 33(3), 217-238. doi: 10.1080/0929821042 00031781
- KARASAR, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24. baskı). Ankara: Nobel Yayınevi
- KNAPP, M. L., HALL, J. A. and HORGAN, T. G. (2014). *Nonverbal Communication in Human Interaction*. Boston, MA: Wadsworth Cengage Learning. Access address: https://books.google.com.tr/books?id=g7hkSR_mLoC&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
- KOCH, C. J. (2003). *Toward a theory of conducting motion*. Unpublished Doctoral Thesis. Access: 17.03.2018, https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/5359/Manternach_ku_0099M_10244_DATA_1.pdf;sequence=1
- PETERSON, C. W. (2000). Moving musical experiences in chorus. *Music Educators Journal*, 86(6), 28 – 30.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.